

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

MUZEUM MIEJSKIEGO W ZABRZU

ZA 2012 ROK

I. SIEDZIBA MUZEUM

Siedziba tymczasowa Muzeum Miejskiego w Zabrzu przy ul. 3 Maja 91 została wyznaczona decyzją Prezydenta Miasta Zabrze z 17 sierpnia 2006 r., w oparciu o decyzję Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Zabrzu Nr PINB 0551/30-04/1308/06/WB z 3 sierpnia 2006 r., która nakazywała wyłączenie z użytkowania dotychczasowego obiektu mieszczącego się przy placu Krakowskim 9.

Działka i pomieszczenie wyznaczone na siedzibę tymczasową muzeum stanowią własność Skarbu Państwa i ustanowiono na nie prawo trwałego zarządu na czas nieograniczony na rzecz Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „GUIDO”, a będącego jednostką organizacyjną współprowadzoną przez Gminę Zabrze oraz Marszałka Województwa Śląskiego. Umowa o nieodpłatne użyczenie muzeum pomieszczeń przy ul. 3 Maja 91 została zawarta na czas określony, aktualna umowa obowiązuje do 31 marca 2013r. W chwili obecnej Muzeum otrzymało informację o możliwości przedłużenia pobytu muzeum w powyżej lokalizacji do końca kwietnia 2013 roku. W budynku tym zlokalizowane są biura oraz magazyny.

Działalność wystawienniczą, edukacyjną oraz sprzedaż wydawnictw muzeum prowadzi w Galerii „Café Silesia” mieszczącej się na parterze i I piętrze kamienicy przy ul. 3 Maja 6.

Umową użyczenia z 1 grudnia 2008 r. Gmina Miejska Zabrze udostępniła wyżej wymienione pomieszczenia Muzeum Miejskiemu w Zabrzu bezterminowo.

W chwili obecnej muzeum w budynku przy ul. 3 Maja 6 dysponuje pomieszczeniami (parter, I piętro, oficyna) o łącznej powierzchni 493,17m².

Obie siedziby Muzeum Miejskiego w Zabrzu są obiektami ujętymi w ewidencji obszarów, obiektów i urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie. W wyniku przeprowadzonej procedury przetargowej, w terminie 1 sierpień 2012r. do 31 lipca 2014 r. ochronę siedziby muzeum przy ul. 3 Maja 6 sprawuje Biuro Ochrony „Kowalczyk”, z siedzibą w Mińsku Mazowieckim. Wyżej wymieniona firma w okresie: 1 sierpień - 31 wrzesień 2012r. równocześnie ochraniała siedzibę przy ul. 3 Maja 91. Aktualnie muzeum podpisało z firmą „Kowalczyk” trzeci aneks do umowy na ochronę siedziby przy ul. 3 Maja 91, obowiązujący do dnia 31 marca 2013r.

II. ZATRUDNIENIE

Na dzień 31 grudnia 2012 r. Muzeum Miejskie w Zabrze zatrudniało 14 pracowników, w tym 13 na pełnym etacie oraz jeden na ½ etatu:

- p.o. dyrektora – mgr Urszula Wieczorek, starszy kustosz, równocześnie kierownik Działu Kultury
- główna księgowa – Lilianna Wyrwich
- dział Historii:
kierownik działu mgr Zbigniew Gołasz- starszy kustosz, mgr Aleksandra Korol-Chudy- asystent (od lutego 2012r. nieobecna)
- dział Kultury:
kierownik działu mgr Urszula Wieczorek- starszy kustosz, mgr Piotr Hnatyszyn- starszy kustosz
- dział Plastyki:
kierownik działu mgr Jadwiga Pawlas-Kos- starszy kustosz, opiekun zbiorów Plastyki Nieprofesjonalnej, mgr Iwona Wróblewska- adiunkt, opiekun zbiorów Sztuki, mgr Elżbieta Dębowska- starszy kustosz w dziale Plastyki (zatrudniona z dniem 9 maja 2012r.)
- dział Dokumentacji, Oświaty i Promocji:
kierownik działu Dorota Kuder, młodszy dokumentalista Irena Winder, pomoce muzealne: Monika Wieczorek, Iwona Lasek, rzemieślnik-montażysta wystaw: Franciszek Mańka, zatrudniony na ½ etatu
- referent do spraw administracyjno-kadrowych – kasjer, dodatkowo sprawuje opiekę nad księgozbiorem muzeum Elżbieta Adamska.

III. GROMADZENIE ZBIORÓW, INWENTARYZACJA

Na dzień 31 grudnia 2012 roku stan ilościowy wynosił 25.051 numerów inwentarzowych, w tym:

- Dział Historii:
Historia – 13.454 numery inwentarzowe, Numizmaty – 1.245 numerów inwentarzowych oraz Technika – 798 numerów inwentarzowych, co razem stanowi 15.497 numerów inwentarzowych;
- Dział Kultury – 3.814 numerów inwentarzowych;
- Dział Plastyki- 3.440 numerów inwentarzowych, w tym Sztuka – 1.088, Plastyka Nieprofesjonalna – 2.352 numery inwentarzowe;
- kolekcja Plakatu (fizycznie zdeponowana w magazynie działu Plastyki) – 2.300 numerów inwentarzowych.

Wartość muzealiów zgromadzonych w muzeum, stan na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła: 886.816,78 PLN w tym:

- Dział Historii: Historia – 886.816,78 PLN, w tym Historia- 231.099,53 PLN oraz Numizmaty – 5.574,67 PLN
- Dział Kultury – 282.526,33 PLN
- Dział Plastyki: 365.047,47 PLN, w tym Sztuka – 301.817,36 PLN; Plastyka Nieprofesjonalna – 63.230,11 PLN;
- kolekcja Plakatu – 2.568,78 PLN

Muzealia były opisywane i wprowadzane do ewidencji (księgi inwentarzowe) oraz sukcesywnie opracowywane w postaci kart inwentarza naukowego. Od 1998 r. ich opracowanie następuje przy użyciu programu komputerowego Musnet, zainstalowanego na jednym stanowisku w każdym dziale.

1. Pozyskiwanie eksponatów:

Dział	Zakupy w 2012 roku	Dary 2012 roku	Przekazy w 2012 roku	ilość/suma pozyskanych eksponatów w dziale w okresie sprawozdawczym
HISTORIA	55 eksponatów (o wartości: 3965,95PLN)	161 eksponatów (o wartości: 7441,00PLN)	0 eksponatów	216 eksponatów (o wartości: 11406,95PLN)
KULTURA	20 eksponatów (o wartości: 1754,49PLN)	63 eksponaty (o wartości: 2965,00PLN)	0 eksponatów	83 eksponaty (o wartości: 4719,49PLN)
PLASTYKA	8 eksponatów (o wartości: 8350,00PLN)	8 eksponatów (o wartości 1000,00PLN)	0 eksponatów	16 eksponatów (o wartości: 9350,00PLN)
łącznie	83 eksponaty (o wartości: 14070,44PLN)	232 eksponaty (o wartości: 11406,00PLN)	0 eksponatów	315 eksponatów (25476,44PLN)

2. Opracowywanie eksponatów w oparciu o komputerowy system „Musnet”:

Dział	Ilość skanów/zdjęć cyfrowych wykonanych w 2012 roku	Ilość skanów/zdjęć cyfrowych w dziale, stan na 31. 12. 2012 roku	Ilość rekordów w bazie działu wykonanych w 2012 roku	Ilość rekordów w bazie działu, stan na 31.12. 2012 roku
HISTORIA	396	brak danych	396	9106
KULTURA	85	4243	66	4503
PLASTYKA	98	1881	229*	2208
łącznie	579		691	15817

*uwaga: rekordy mają różny stopień opracowania, od rekordu założonego zawierającego podstawowe dane do wyczerpującego opisu.

IV. WSPÓŁPRACA Z INNymi INSTYTUCJAMI, UŻYCZENIA ZBIORÓW

W okresie sprawozdawczym muzeum współpracowało z następującymi instytucjami:

muzea:

Muzeum Śląskim w Katowicach, Muzeum Historii Katowic, Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze, Muzeum Miejskim w Rudzie Śląskiej, Muzeum w Chorzowie, Muzeum w Gliwicach, Muzeum w Tarnowskich Górach, Muzeum w Rybniku, Muzeum Mazowieckim w Płocku, Miejską Placówką Muzealną w Mikołowie, Muzeum w Ostrowie Wielkopolskim, Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Centre Historique Minier (Lewarde –Francja).

inne:

Urzędem Miejskim w Zabrze, Urzędem Miejskim w Strzelcach Krajeńskich, Miejskim Ośrodkiem Kultury w Zabrze, kinem „Roma” w Zabrze, redakcją miesięcznika „Nasze Zabrze Samorządowe”, Miejską Biblioteką Publiczną w Dąbrowie Górniczej, Miejską Biblioteką Publiczną w Bytomiu, hotelem „Diament” w Zabrze, Miejskim Ogrodem Botanicznym w Zabrze, Państwową Strażą Pożarną w Zabrze, Szkołą Podstawową nr 43 w Zabrze, Restauracją „Impresja” w Zabrze”, Punktem Informacji o Mieście, USC w Zabrze.

W roku 2012 muzeum eksponaty użyczyło:

Muzeum w Gliwicach (44), Muzeum w Rudzie Śląskiej (52), Muzeum w Chorzowie (8), Muzeum w Ostrowie Wielkopolskim (6), Muzeum w Tarnowskich Górach (18), Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze (14), Muzeum Śląska Opolskiego (2), Muzeum Śląskiemu w Katowicach (24), Muzeum Górnośląskiemu w Bytomiu (184), Muzeum Historii Katowic (11), Muzeum w Rybniku (24), Muzeum Mazowieckiemu w Płocku (14) - kontynuacja z 2011r., Muzeum Centre Historique Minier Lewarde - Francja (1) - kontynuacja z 2011r., Miejskiemu Ośrodkowi Kultury w Końcyczach (15), Hotelowi „Diament” w Zabrze (79), USC w Zabrze (23), Punktowni Informacji Turystycznej w Zabrze (17), Działowi Oświaty, Dokumentacji i Promocji (27).

Dział	Ilość wypożyczeń eksponatów zdziałów w 2012 roku
HISTORIA	387
KULTURA	139
PLASTYKA	83
łącznie	609

V. KWERENDY, KONSULTACJE

Pracownicy muzeum udzielali konsultacji naukowych, porad bibliograficznych na tematy związane z historią, kulturą, sztuką Zabrze i regionu górnośląskiego, historią muzealnictwa, zbiorów muzealnych. Konsultacji udzielono pracownikom naukowym, nauczycielom,

studentom, uczniom, twórcom oraz pasjonatom przeszłości. Ponadto konsultacji udzielono redaktorom czasopism, redaktorom telewizyjnym i radiowym, pracownikom muzeów, instytucji kultury, urzędów oraz służb konserwatorskich.

Dział	Ilość udzielonych kwerend, konsultacji
HISTORIA	38
KULTURA	26
PLASTYKA	10
łącznie	74

VI. BADANIA NAUKOWE

Realizowane przez pracowników muzeum prace naukowe były prowadzone zgodnie ze specyfiką działów muzeum i planami wystaw oraz imprez planowanych na rok 2012. Prace oparte są na badaniach archiwalnych, bibliotecznych i terenowych.

Dział Historii:

a) mgr Zbigniew Gołasz:

- badania związane z przygotowaną wystawą „Jeśli zapomnimy o nich, niech Bóg zapomni o nas. Policja Województwa Śląskiego 1922-1939”
- badania związane z przygotowawanymi wystąpieniami na konferencjach
- badania związane z przygotowanymi wystąpieniami wygłoszonymi w ramach „Czwartkowych spotkań w muzeum”;
- dla potrzeb jednodniówki Muzeum Miejskiego w Zabrze „Kurier Zaborski” towarzyszącej wystawie „Zaborze - z dziejów dzielnicy”
- dla potrzeb jednodniówki Muzeum Miejskiego w Zabrze „Policjant Śląski” towarzyszącej wystawie „Jeśli zapomnimy o nich, niech Bóg zapomni o nas. Policja Województwa Śląskiego 1922-1939”
- dla potrzeb artykułów „Żydzi w Zabrze w latach 1945-1950” oraz „Zabrze w latach 1948-1949 na podstawie sprawozdań prezydenta Pawła Dubiela do Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach” opublikowanych na łamach „Kroniki Miasta Zabrze” nr 4 (21) 2012
- rutynowe badania biblioteczne i archiwalne związane z atrybucją i opracowywaniem zbiorów.

b) mgr Aleksandra Korol-Chudy:

- dla potrzeb artykułu „Sztandary, wstęgi i proporce sprzed 1945 roku w zbiorach Muzeum Miejskiego w Zabrze. Część I. Cechy rzemieślnicze, towarzystwa śpiewacze, organizacje kobiece” opublikowanego na łamach „Kroniki Miasta Zabrze” nr 4 (21) 2012.

Dział Kultury:

a) mgr Piotr Hnatyszyn :

- badania dotyczące dziejów kin w Zabrze. Badania związane z przygotowywanym artykułem przeznaczonym do publikacji w „Kroniki Miasta Zabrze” nr 4 (21) 2012
- badania dotyczące szkoły żydowskiej w Zabrze
- badania dotyczące wybitnych zabrzeńców (Max Böhm, Loebel Haendler). Badania związane z przygotowywanym tekstem wystąpienia na konferencji poświęconej społeczności żydowskiej na Górnym Śląsku
- badania związane z historią Biskupic. Badania pod kątem przygotowywanej w 2013 r. wystawy
- rutynowe badania biblioteczne i archiwalne związane z atrybucją i opracowywaniem zbiorów.

Dział Plastyki:

a) mgr Jadwiga Pawlas-Kos:

- badania biblioteczne i archiwalne dotyczące sztuki graficznej Jana Nowaka oraz malarstwa Władysława Łucińskiego
- badania związane z przygotowanym referatem „Sztuka w cieniu ideologii” wygłoszonym na III Konferencji Naukowej Muzeum Miejskiego w Zabrze
- badania archiwalne i biblioteczne związane z przygotowaniem tekstu wstępu do katalogu poświęconego twórczości Jerzego Fobera
- badania dotyczące opracowania not katalogowych prac S. Żechowskiego w zbiorach Muzeum Miejskiego w Zabrze dla potrzeb Muzeum Narodowego w Kielcach
- badania biblioteczne i kwerendy nad sztuką cerkiewną, ikonopisaniem, szkołami ikonograficznymi, w związku z opracowywaniem scenariusza wystawy „Rosyjskie ikony XVII-XIX wieku”
- rutynowe badania biblioteczne i archiwalne związane z atrybucją i opracowywaniem zbiorów.

b) mgr Elżbieta Dębowska:

- badania biblioteczne i archiwalne związane z twórczością Leonharda Posch
- badania związane z przygotowywanym artykułem poświęconym rzeźbom świętej Barbary na terenie Zabrze
- rutynowe badania biblioteczne i archiwalne związane z atrybucją i opracowywaniem zbiorów.

c) mgr Iwona Wróblewska:

- badania biblioteczne związane z przygotowaniem tematu lekcji muzealnej „Mistrzowie malarstwa polskiego”.

VII. UDZIAŁ W KONFERENCJACH

Pracownicy merytoryczni muzeum prezentowali wyniki swych badań na konferencjach naukowych:

konferencje własne:

III Konferencja Naukowa Muzeum Miejskiego w Zabrze „Pomiędzy przymusem, a niezależnością, Kultura w Zabrzu w XX wieku” (26.11.2012r.)

- Zbigniew Gołasz „Kultura w Zabrzu w pierwszych latach po II wojnie światowej. Próba charakterystyki”
- Piotr Hnatyszyn „Szkoła muzyczna Johanna Piontczyka 1917/18-1945”
- Jadwiga Pawlas-Kos „Sztuka w cieniu ideologii”.

udział w konferencjach przygotowanych przez inne instytucje:

1. Muzeum w Rybniku „Żydzi na Górnym Śląsku w XIX i XX w.” (2.03.2012r.):
 - Zbigniew Gołasz „Żydzi w Zabrzu w pierwszych latach po II wojnie światowej”
 - Piotr Hnatyszyn „Max Böhm i Loebel Haendler- zabrzańscy dobroczyńcy”.
2. Miejska Biblioteka Publiczna w Dąbrowie Górniczej. Konferencja Instytutu Pamięci Narodowej „Pod czerwonym sztandarem w imię niepodległości” (14.06.2012r.)
 - Zbigniew Gołasz „Franciszek Trąbalski – nestor śląskich socjalistów”.
3. Muzeum w Tarnowskich Górach, Konferencja tarnogórska z okazji 90 rocznicy odzyskania przez Polskę części Górnego Śląska(26.06.2012r.)
 - Zbigniew Gołasz „Propaganda plebiscytowa na Górnym Śląsku”
 - Piotr Hnatyszyn „Zabrze (Hindenburg) miastem granicznym”.

VIII. KONSERWACJA EKSPONATÓW

Dział	konserwacje zlecone na zewnątrz	konserwacje wykonane siłami własnymi	łącznie ilość konserwacji przeprowadzonych na rzecz działu
HISTORIA	0	0	0
KULTURA	0	0	0
PLASTYKA	0	40	40
łącznie	0	40*	40

* uwaga: w 40 obrazach z działu Plastyki wymienione zostały zniszczonych ramy, naprawiono blejtramy, oczyszczono płótna.

IX. DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA

WYSTAWY

Muzeum Miejskie w Zabrze działalność wystawienniczą prowadzi w „Galerii Café Silesia” mieszczącej się w budynku przy ul. 3 Maja 6 oraz dodatkowo w obiektach zlokalizowanych na terenie miasta. W 2012 r. zorganizowano następujące wystawy:

w Galerii Café Silesia:

1. **„Sztuka męska. Bogdan Król 1981 - 2011”** (26.01.-26.02.2012r.), komisarz: Jadwiga Pawlas-Kos.
2. **„Zaborze – z dziejów dzielnicy”** (26.01.-20.05. 2012r.), komisarz: Piotr Hnatyszyn.
3. **„Inne spojrzenie 3.”** (8.03.-6.05.2012), komisarz: Alina Muschalik, koordynator muzealny: Dorota Kuder. Interdyscyplinarna wystawa artystek zabrzańskich.
4. **„Pola Negri. Legenda kina”** (19.05.-20.08.2012r.), komisarz: Piotr Hnatyszyn, Dorota Kuder. Wystawa planszowa wypożyczona z Muzeum Kinematografii w Łodzi.
5. **„Rosyjskie ikony XVIII i XIX w.”** (13.06.-21.09.2012r.), komisarz: Jadwiga Pawlas-Kos. Wystawa przygotowana w oparciu o wypożyczenia z Muzeum Zamku Górków w Szamotułach.
6. **„Jeśli zapomnimy o nich, niech Bóg zapomni o nas. Policja Województwa Śląskiego 1922-1939”** (3.09.2012-6.01. 2013), komisarz: Zbigniew Gołasz;
7. **„Peter Schmatolla. Malarstwo”**, komisarz: Peter Schmatolla (wybór prac), Elżbieta Dębowska.
8. **„Nie muszę wracać... Arkadiusz Gola fotografie, Zbigniew Stryj wiersze”** (4.10.2012r.-6.01.2013r.), komisarz: Arkadiusz Gola, koordynator muzealny: Dorota Kuder.
9. **„Pro memoriam. Plakaty Jana Sawki”** (21.08. 2012- 06.01.2013r.).

w mini Galerii:

- **„Wystawa rysunku i malarstwa – Małgorzata Wasung-Kurzyca i uczniowie”** (26.01-8.03.2012r.)
- **„Fascynacje. Ewa Zajler-Płatek i uczniowie”** (8.03.-19.04.2012r.)
- **„Podglądanie świata. Małgorzata Wieczorek i uczniowie”** (19.04.-4.06. 2012r.)
- **„Moja przygoda w Muzeum”**. Wystawa pokonkursowa (4.06.- 17.06. 2012r.)
- **„Terytorium koloru. Wystawa malarstwa Anny Wieczerniak i uczniów”** (22.06.-11.06.2012r.)
- **„Kolorowy świat czerni i bieli. Beata Wosińska i Lech Poeche”** (11.10.-11.11.2012r.)
- **„Miniatura, spotkanie z detalem. Kazimierz Frączek z uczniami”** (14.11.-31.12.2012r.).

w hotelu „Diament” w Zabrze:

1. „**W świecie śląskich legend**” (do 16.02.2012r.).
2. „**Pocztówki i precjoza patriotyczne ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Zabrze**” (17.02-23.04.2012r.).
3. „**Wokół ślubu – historia i tradycja ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Zabrze**”, (23.04-20.06.2012r.).
4. „**Kazimierz Szołtysek – grafika i exlibrisy**” (22.06-10.09.2012r.).

Uwaga: Ze względu na remont hotelu od połowy września 2012 r. współpraca muzeum z hotelem „Diament” w Zabrze została zawieszona.

w Punkcie Informacji o Mieście

1. „**Grafika Romana Kalarusa**” (28.10.2011r. -2.04. 2012r.)
2. „**Krystyna Piotrowska**” (2.04.-17.09.2012r.)
3. „**Zabrze lat 30 XX wieku. Alfred Broll. Josef Szczes**” (17.09.-31.12.2012r.).

- w USC w Zabrze:

- „**Obrazy z kolekcji malarstwa działu Plastyki Muzeum Miejskiego w Zabrze**” (kontynuacja z roku 2010).

pozostałe:

Muzeum użyczało podmiotom zewnętrznym własne wystawy planszowe:

- „**O Śląsk/ fūrSchlesien**”. Wystawa przygotowana została z okazji 90 rocznicy plebiscytu górnośląskiego. W roku 2012 użyczono wystawę 2 razy (Miejska Biblioteka Publiczna w Bytomiu, Miejska Placówka Muzealna w Mikołowie)
- „**Zabrze Donnersmarcków**”. W roku 2012 użyczona 2 razy (Miejski Ogród Botaniczny w Zabrze- „Festiwalu Kwiatów”, Państwowa Straż Pożarna w Zabrze).

X. DZIAŁANIA EDUKACYJNE - CYKLICZNE

a) „**Spotkania czwartkowe w muzeum**”:

- „Spotkanie z artystą – Bogdanem Królem” (23.02.2012r.)
- „Nieistniejące pomniki zabrzańskie”, prowadzenie: Piotr Hnatyszyn (22.03.2012r.)

- „Pasja tworzenia”, prowadzenie: Wenancjusz Ochmann (26.04.2012r.)
- „Społeczność żydowska w Zabrze 1945 -1949”, prowadzenie: Zbigniew Gołasz (24.05.2012r.)
- „Zabrze miastem granicznym. Konsekwencje podziału Górnego Śląska w 1922 roku”, prowadzenie: Piotr Hnatyszyn (28.06.2012r.)
- „Posterunkowy Ręgowski”, prowadzenie: Andrzej Monarski (6.09.2012r.)
- „Spotkanie z artystą- Peterem Schmatollą”, prowadzenie Marzena Toczyłowska (13.09.2012r.)
- „Ikony i ikonopisanie. Spotkanie z księdzem dr Dariuszem Różyckim - Klejnowskim” (20.09.2012r.)
- „Spotkanie z zabrzeńcem pułkownikiem Andrzejem Śmietaną” (22.11.2012r.)
- „Żandarmeria Górnego Śląska w czasie III powstania śląskiego”, prowadzenie: Zbigniew Gołasz (6.12.2012r.).

b) **„Ferie zimowe w muzeum”** (17-28 stycznia 2012r.). Dla grup zorganizowanych prowadzone były bezpłatnie.

c) **„VII Zabrzeńska Noc Muzeów – w 100-lecie Kina Roma”** (19.05.2012r.)

komisarz: Piotr Hnatyszyn, Dorota Kuder. Impreza przygotowana we współpracy z: Muzeum Miejskim Kinematografii w Łodzi oraz kinem „Roma”. W ramach Nocy przygotowano: wystawę: „Pola Negri. Legenda kina”, wystawę fotosów ze spektakli poświęconych Poli Negrii udostępnionych przez teatr „Buffo” w Warszawie oraz teatr „Kamienica” w Warszawie. W trakcie nocy zaprezentowano pokaz multimedialny „Przedwojenne kina zabrzeńskie”, istniała możliwość zwiedzenia z przewodnikiem Wystawy „Zaborze -z dziejów dzielnicy”. Można było również wykonać sobie zdjęcie w stroju z epoki. W muzeum funkcjonowała kawiarenka „Casablanca”. W kinie „Roma” odbył się koncert w wykonaniu uczniów prywatnej szkoły muzycznej „Veno’s Studio”, można było obejrzeć film biograficzny „Życie jest snem w kinie” w reżyserii Mariusza Kotowskiego oraz film „Casablanca” w reżyserii Michaela Curtiza.

d) **„Moja przygoda w muzeum”** (15.03.-04.06.2012r.), międzynarodowy konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży, koordynator: Dorota Kuder.

e) **Udział w trzeciej edycji gry miejskiej „Kryptonim GRA”** (12.05.2012r.).

f) **Europejskie Dni Dziedzictwa 2012r.- zabrzeńskie pracownie artystyczne**. W ramach projektu przygotowano zajęcia praktyczne, oraz spotkania z artystami. Do zwiedzania udostępniono pracownie: Witolda Berusa i Michała Minora, pracownię Kazimierza Szołtyśka oraz pracownie klubu „Pastel” (16.09.2012r.).

f) **Lekcje muzealne:**

Pracownicy muzeum przeprowadzili 112 lekcji muzealnych na tematy:

- „Jak to z herbem było? – podstawy heraldyki” (5 zajęć)
- „Śląski strój ludowy” (5 zajęć)
- „Legendy Zabrze. Baśnie, podania, legendy” (13 zajęć)
- „Kolorowa Wielkanoc- metody zdobienia jajek” (16 zajęć)
- „Zwyczaj wielkanocny” (2 prelekcje)
- „Palenie Marzanny – wiosna” (2 zajęcia - w plenerze)
- „Café Silesia - ekologiczna planeta” (24 zajęcia)
- „Sztuka i zmysły” (7 zajęć)
- „Krótka historia Zabrze” (12 prelekcji)
- „Osiedle patronackie Spółki Akcyjnej „Donnersmarckhütte” (8 zajęć - w plenerze)
- „Zaborze z dziejów dzielnicy” (1 zajęcie -plenerze)
- „Zabrze miastem granicznym” (2 zajęcia)
- „Ikona” (11 prelekcji)
- „Ikonopisanie” (2 zajęcia)
- „Zwyczaj święteczny” (1 zajęcie)
- „Wokół wigilijnego stołu” (1 zajęcie).

XI. POZOSTAŁE DZIAŁANIA EDUKACYJNE

a) **Inauguracja miejskich obchodów Roku Seniora** (31.03.2012r.).

b) **„Przy śląskim stole”**

- spotkanie pierwsze: Impreza w ramach V Metropolitarnej Święta Rodziny zatytułowana „Rodzina powszedniość uświęcona”, panel dyskusyjny, w którym udział wzięła prof. Irena Bukowska-Floreńska oraz dr Krystyna Zając (21.05. 2012r.).

- spotkanie drugie. „Zabrze najbardziej polskie z polskim miast, najbardziej śląskie ze śląskich miast”. Dyskusja nad odczytem przygotowanym przez Bernarda Szczecha (1.10.2012r.).

c) **Koncerty muzyczne:**

-koncert dyplomowy Malwiny Brych - uczennicy Studium Muzyki Rozrywkowej (12.06.2012r.)

-koncert uczniów działu instrumentalnego Prywatnej Szkoły Muzycznej Veno's Studio oraz koncert dyplomowy Claudii Metto - uczennicy Studium Muzyki Rozrywkowej (25.06.2012r.)

-koncert uczniów działu instrumentalnego Prywatnej Szkoły Muzycznej Veno's Studio -klasy młodsze (27.06.2012r.).

d) Prelekcje wygłaszane na zlecenia/zaproszenia podmiotów zewnętrznych:

- „Krótka historia Zabrze” (16.02.2012r.), wygłoszona dla członków Związku Górnośląskiego w Katowicach
- „Krótka historia Zabrze” (23.06.2012r.), wygłoszona w Ogrodzie Botanicznym w Zabrzu w ramach „Festiwalu Kwiatów”
- „Historia najstarszego kina w Zabrzu”(8.12.2012r.), wygłoszona z okazji jubileuszu 100- lecia kina „Roma” w Zabrzu.

e) W ramach imprezy „Na kole w stronę światła”, oprowadzanie uczestników rajdu rowerowego po kościołach św. Józefa oraz św. Andrzeja w Zabrzu (13.10.2012r.).

f) Świąteczna aukcja prac nadesłanych na konkurs „Moja przygoda w muzeum”.

Dochód z aukcji przeznaczono na rzecz dzieci z zabrzańskiego Domu Dziecka (7.12.2012r.).

XII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

1. Jednodniówka „Kurier Zaborski” towarzysząca wystawie „Zaborze - z dziejów dzielnicy”. W jednodniówce ukazały się teksty:

- Zbigniew Gołasz: „Zaborskie gniazdo Sokoła”
- Aleksandra Korol-Chudy: „Polskie sztandary zaborskie w zbiorach Muzeum Miejskiego w Zabrzu”
- Piotr Hnatyszyn: „ Zaborze i jego mieszkańcy”, „Kalendarium zaborskie”, „Max Böhm-fundator z Zaborza”, „Szkoła Gospodarstwa Domowego”, „Długoletni naczelnik gminy Zaborze”, „ Zaborze Wieś, Poręba i inne Kolonie”
- Urszula Wieczorek: „Szpital w Zaborzu”, „ Zaborscy fotografowie i zakłady fotograficzne”.

2. Jednodniówka „Policjant Śląski” towarzysząca wystawie „Jeśli zapomnimy o nich, niech Bóg zapomni o nas. Policja Województwa Śląskiego 1922- 1939”. W jednodniówce ukazały się teksty:

- Zbigniew Gołasz „O wystawie słów kilka”, „Policja Województwa Śląskiego”, „Policjanci służący na posterunkach w Kończycach, Makoszowach i Pawłowie oraz urodzeni w Zabrzu, zamordowani przez NKWD w Twerze w kwietniu i maju 1940 r.”, „Posterunki graniczne Policji Województwa Śląskiego na granicy z Zabrzem”, „Organizacja Żandarmerii Górnego Śląska”, „Posterunki Pawłów, Kończyce i Makoszowy”, „Odznaka Pamiątkowa Policji Województwa Śląskiego 1922-1932”, „W oczekiwaniu na śmierć-wyspa obóz w relacji starszego sierżanta J.R.”, „Szwadron Żandarmerii na powiat Zabrze”, „Umundurowanie i uzbrojenie Żandarmerii Górnego Śląska”.

3. Wydanie czwartego numeru wznowionego rocznika muzeum „**Kroniki Miasta Zabrze**”.
W numerze ukazały się teksty:

- „Zabrze w latach 1948-49 na podstawie sprawozdań prezydenta Pawła Dubiela do Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, Zbigniew Gołasz
- „Żydzi w Zabrzu w latach 1945-1950”, Zbigniew Gołasz
- „Kina w przedwojennym Zabrzu i jego obecnych dzielnicach”, Piotr Hnatyszyn
- „Wielki- Mały człowiek- Ks. Heinrich Neumann (1844-1909)”, ks. Piotr Górecki
- „Dokument biskupa Przecława z Pogorzeli z 1354 roku dla parafii św. Andrzeja w Zabrzu”, ks. Piotr Górecki
- „Ja robotę sprawdzałam w terenie!. Rozmowa z profesorem Bożeną Hager-Matecką”, Grażyna Bednarek
- „Wiersze pisane górnikom. Wokół Zabrze Władysława Broniewskiego”, Maciej Tramer;
- „Zabrze i Czesław Miłosz”, Tomasz Iwasiów
- „Sztandary, wstęgi i proporce sprzed 1945 roku w zbiorach Muzeum Miejskiego w Zabrzu. Część I. Cechy rzemieślnicze, towarzystwa śpiewacze, organizacje kobiece”, Aleksandra Korol-Chudy
- „Sprawozdanie z działalności Muzeum Miejskiego w Zabrzu w 2011 roku”, Urszula Wieczorek
- „Kronika wydarzeń 2011”, Piotr Hnatyszyn.

4. **Album „Nie muszę wracać... Arkadiusz Gola fotografie, Zbigniew Stryj wiersze”**, album towarzyszył wystawie pod tym samym tytułem.

XIII. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA

1. Spotkania promujące działalność muzeum:

- w trakcie „Festiwalu Kwiatów” zorganizowanego w Miejskim Ogrodzie Botanicznym w Zabrzu (23.06.2012r.)
- w trakcie „Skarbnikowych godów” w Parku Poległych Bohaterów w Zabrzu (29.09.2012r.)
- promocja najnowszego wydania rocznika muzeum „Kroniki Miasta Zabrze” nr 4 (21) 2012 (18.10. 2012r.)
- promocja zbiorów własnych muzeum (udostępnienie eksponatów na wystawę, udział w konferencji prasowej na temat zbiorów muzeum) w Centre Historique Minier, Lewarde – Francja (6 do 8.02. 2012r.).

2. Popularyzacja zbiorów na stronie internetowej muzeum w zakładce „ Eksponat miesiąca”:

- styczeń: dyplom pamiątkowy z okazji 25-lecia pracy dla spółki "Donnersmarckhütte" w Zabrzu, 1898 r., nr inwentarzowy MZ/7297/H, opr. Aleksandra Korol-Chudy
- luty: kufel pamiątkowy, nr inwentarzowy MZ/3230/K, opr. Piotr Hnatyszyn;

- marzec: Krzysztof Okoń, obraz „Zaśnięcie”, nr inwentarzowy MZ/1102/Sz., opr. Jadwiga Pawlas-Kos
- kwiecień: honorowa odznaka plebiscytowa, nr inwentarzowy MZ/1183/H, opr. Zbigniew Gołasz
- maj: scena ukrzyżowania, nr inwentarzowy MZ/3202/K, opr. Urszula Wieczorek
- czerwiec: Kazimierz Kandefer, linoryt „Dominika”, numer inwentarzowy MZ/438/Sz., opr. Iwona Wróblewska
- lipiec: Leonhard Posch „Ostatnia wieczerza”, numer inwentarzowy MZ/1044/Sz., opr. Elżbieta Dębowska
- sierpień: jak wyżej
- wrzesień: łyżka firmowa do butów, nr inwentarzowy MZ/3821/K, opr. Piotr Hnatyszyn
- październik: jak wyżej
- listopad: Butelka firmowa fabryki likierów Kochmanna, nr inwentarzowy MZ/3844/K, opr. Urszula Wieczorek
- grudzień: Heinrich Moshage „święta Barbara”, nr inwentarzowy MZ/1032/Sz., opr. Elżbieta Dębowska.

2. Popularyzacja wiedzy na temat przeszłości Zabrza na łamach prasy:

a) „Nasze Zabrze Samorządowe”:

- nr 1/2012 „Echo zabrzmiało na Zaborzu”, opr. Aleksandra Korol-Chudy
- nr 2/2012 „Pod rządami komendanta. Fatalne skutki sowieckiej administracji”, opr. Zbigniew Gołasz
- nr 3/2012 „W trosce o bezpieczeństwo. Straż pożarna w Zabrzu w latach 1945-1949”, opr. Zbigniew Gołasz
- nr 4/2012 „Biblijne rozważania w sztuce”, opr. Urszula Wieczorek
- nr 5/2012 „Z kablem przez granicę. O tym jak bohaterski zabrzańin zapewnił Wojciechowi Korfantemu łączność z Polską”, opr. Zbigniew Gołasz
- nr 6/2012 „Odmienne wizje przyszłości. Życie polityczne zabrzańskich Żydów w latach 1945-1949”, opr. Zbigniew Gołasz
- nr 7/2012 „Zabrze miastem granicznym”, opr. Piotr Hnatyszyn
- nr 8/2012 „Polscy żandarmi na ulicach”, opr. Zbigniew Gołasz
- nr 9/2012 „Nasze miasto kończy 90 lat”, opr. Piotr Hnatyszyn
- nr 10/2012 „Śmierć w piwnicznej celi”, opr. Zbigniew Gołasz
- nr 11/2012 „Powojenne próby odbudowy”, opr. Zbigniew Gołasz
- nr 12/2012 „Święta Barbara inna niż wszystkie”, opr. Elżbieta Dębowska.

Wydanie specjalne „Naszego Zabrza Samorządowego”:

- „ III powstanie śląskie w Zabrzu. Starcia na ulicach”, opr. Zbigniew Gołasz
- „Zabrze w czasie plebiscytu”, opr. Zbigniew Gołasz
- „Pod niemiecką administrację”, opr. Zbigniew Gołasz
- „Granica w ogniu”, opr. Zbigniew Gołasz
- „Gorące styczniowe dni”, Zbigniew Gołasz
- „Powojenna prezydentura”, opr. Zbigniew Gołasz
- „Strażnik prawdy o Katyniu”, opr. Zbigniew Gołasz
- „Powiat zabrski w latach 1873-1926. Powiatowe przemiany”, opr. Piotr Hnatyszyn
- „Zabrze na powstańczej scenie”, opr. Piotr Hnatyszyn
- „Zabrze miastem granicznym”, opr. Piotr Hnatyszyn

„Miasto od 1922”, opr. Piotr Hnatyszyn
„Zabrzański dobroczyńca”, opr. Piotr Hnatyszyn
„Na czele młodego miasta”, opr. Piotr Hnatyszyn
„Z myślą o pracownikach”, opr. Piotr Hnatyszyn
„Z remizą i przedszkolem”, opr. Piotr Hnatyszyn
„W stalowych domach”, opr. Piotr Hnatyszyn
„Zwyczajne rodzinne na Górnym Śląsku. Od narodzin do śmierci”, opr. Urszula Wieczorek.

b) „Nowiny Zabrzeńskie”

- nr 12(881) „Robert Oszek - kozak z Zaborza”, opr. Zbigniew Gołasz
- nr 13(882) „Paweł Dubiel-pierwszy prezydent Zabrza”, opr. Zbigniew Gołasz
- nr 14(883) „Franciszek Trąbalski opisał prawdę o Katyniu”, opr. Zbigniew Gołasz
- nr 15(884) „Antoni Rolnik. Długoletni naczelnik gminy Zaborze”, opr. Piotr Hnatyszyn
- nr 26(895) „Józef Dworaczek-łącznościowiec Korfantego”, opr. Zbigniew Gołasz.

c) pozostałe:

Większe teksty popularyzujące poszczególne eksponaty ze zbiorów muzeum oraz przygotowywane wystawy pracownicy merytoryczni publikowali na łamach miesięcznika „Sufler”.

3. Druk materiałów promocyjnych:

- zaproszenia na wszystkie wystawy
- afisze do wszystkich wystaw w mini galerii
- folder do wystawy „Sztuka męska. Bogdan Król 1981-2011”
- folder do wystawy „Rosyjskie ikony XVIII i XIX wieku”
- folder do wystawy „Peter Schmatolla. Malarstwo”
- ulotka na „Noc muzeów”
- ulotka na „Europejskie Dni Dziedzictwa”
- plakat do wystawy „Sztuka męska. Bogdan Król 1981- 2011”
- plakat do wystawy „Inne spojrzenie 3”
- plakat do wystawy „Pola Negri. Legenda kina”
- plakat do wystawy „Rosyjskie ikony XVIII-XIX wieku”
- plakat do wystawy „Jeśli zapomnimy o nich, niech Bóg zapomni o nas. Policja Województwa Śląskiego 1922- 1939”
- plakat do wystawy „Nie muszę wracać... Arkadiusz Gola fotografie, Zbigniew Stryj wiersze”,
- dyplomy dla laureatów konkursu „Moja przygoda w muzeum”
- pocztówka – nagroda Prezydent miasta Zabrza dla laureata konkursu „Moja przygoda w muzeum”.

4. Współpraca z mediami:

Prasa:

Dziennik Zachodni wraz z dodatkiem Dziennik- Zabrze, Gazeta Wyborcza, Gość Niedzielny, tygodnik kulturalny -Śląsk, Nowiny Zabrzeńskie, Głos Zabrza i Rudy Śląskiej, Nasze Zabrze Samorządowe, Sufler, Goniec Górnos Śląski, Ultramaryna, Gazeta Miejska

Telewizja:

Telewizja Zabrze, Telewizja Katowice, Telewizja Silesia,

Radio:

Radio Katowice, Radio Piekary, CCM Radio

Portale internetowe:

Pokłady Kultury, Pełnia Kultury, Portal Miejski Zabrze, MM Silesia, Kulturalny Śląsk, Zabrzanie, Zabrze Nasze Miasto, Tu i Teraz Zabrze, Zabrze24.

Ponadto za pomocą internetu informacje przekazywane są do wszystkich szkół, placówek kultury i oświaty na terenie miasta oraz do wybranych muzeów na terenie województwa.

XIV. KSIĘGOZBIÓR

Księgozbiór Muzeum Miejskiego w Zabrzu w 2012 roku. wzbogacił się o 10pozycji, które otrzymano na drodze wymiany z innymi instytucjami (3 książki na kwotę 362,00 PLN) oraz poprzez zakupy (2 książki na kwotę 145,00 PLN). Obecnie księgozbiór liczy 5 087 tomów wydawnictw.

Księgozbiór pełni rolę biblioteki wewnętrznej, z której korzystają głównie pracownicy muzeum. Stan założenia kart katalogu księgozbioru wynosi 3 980 numerów inwentarzowych. W okresie sprawozdawczym nie uległ powiększeniu.

XV. PRAKTYKI STUDENCKI, WOLONTARIAT

W okresie sprawozdawczym muzeum korzystało ze współpracy z wolontariuszami (2 osoby), które wspomagały swoją pracą dział Historii (wprowadzanie kart katalogowych do systemu Musnet oraz skanowanie wizerunków eksponatów). W miesiącu wrześniu 2012 w muzeum praktykę odbywała studentka drugiego roku historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W roku 2012 muzeum korzystało z pomocy dwóch wolontariuszy (studentki oraz absolwenta uczelni wyższej), którzy pod opieką pracownika merytorycznego wpisywali do bazy „Musnet”(dział Historii) treść z katalogu kartkowego oraz wykonywali skany eksponatów.

XVI. UDZIAŁ W SZKOLENIACH

W chwili obecnej wszyscy pracownicy merytoryczni muzeum posiadają pełne uprawnienia muzealnicze, potwierdzone dyplomem ukończenia studiów podyplomowych.

W okresie sprawozdawczym:

- główna księgowa dwukrotnie wzięła udział w wyjazdowych szkoleniach księgowy
- 4 pracowników wzięło udział w szkoleniu z pierwszej pomocy medycznej
- dyrektor muzeum wzięło udział w jednodniowym szkoleniu w zakresie wprowadzania w życie w muzeum systemu KSOD SEKAP
- 3 pracowników wzięło udział w jednodniowym szkoleniu w zakresie wdrażania systemu KSOD SEKAP
- specjalista do spraw administracyjno-kadrowych wzięło udział w jednodniowym szkoleniu w zakresie „Prawa Pracy”.
- w roku 2012 Muzeum przystąpiło do „Klastra Kultury i Turystyki Przemysłowej”. W ramach

jego prac 2 pracowników muzeum brało udział w szkoleniach.

XVII. RADA MUZEALNA

Zgodnie ze Statutem Muzeum (§ 9) oraz w oparciu o uchwałę Rady Miejskiej w Zabrzu (nr XXXIX/503/09 z dnia 18 maja 2009 r.) przy Muzeum działa Rada Muzealna. W roku 2012 odbyło się jedno posiedzenie rady (26 marca 2012 roku), na którym dyrektor muzeum przedłożył jego członkom sprawozdanie z działalności merytorycznej i finansowej muzeum za rok 2011, (sprawozdanie zostało przyjęte) oraz przedstawił plan funkcjonowania muzeum na rok 2012.

XVIII. DZIAŁALNOŚĆ ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZA

W okresie sprawozdawczym muzeum wykonywało ogół czynności administracyjnych i gospodarczych związanych z utrzymaniem dwóch obiektów, części biurowo-magazynowej znajdującej się w budynku przy ul. 3 Maja 91 oraz części wystawienniczej zlokalizowanej w Galerii przy ul. 3 Maja 6:

- dokonywano okresowych przeglądów: instalacji elektrycznej, urządzeń sygnalizacji przeciwpożarowej oraz antywłamaniowej, instalacji wentylacji mechanicznej, platformy przyschodowej dla osób niepełnosprawnych (usługi firm zewnętrznych)
- dyrektor muzeum we współpracy z projektantem oraz Wydziałem Inwestycji Urzędu Miejskiego w Zabrzu prowadził prace koncepcyjne związane z przystosowaniem nowej tymczasowej siedziby muzeum w budynkach przy ul. Wolności 282a i 284a (piwnica) i Powstańców Śląskich 3
- na bieżąco prowadzono wszystkie sprawy kadrowe, sekretariat muzeum oraz księgowość instytucji
- w celu uzupełnienia wyposażenia muzeum zakupiono: 3 fotele do pomieszczeń biurowych, rzutnik multimedialny, rolety okienne do sali wystawowej na I piętrze w Galerii „Café Silesia”, 55 fotoram w dwóch wymiarach, uzupełniono ubytki szyb do fotoram
- w celu zabezpieczenia zbiorów muzeum zakupiło: 2000 sztuk kopert bezkwasowych do przechowywania pocztówek i fotografii oraz 500 arkuszy papieru bezkwasowego do zabezpieczania grafik
- w dziale Oświaty, Dokumentacji i Promocji dokonano wymiany komputera wraz z potrzebnym oprogramowaniem, na wszystkie komputery będące na wyposażeniu muzeum zakupiono programy antywirusowe
- muzeum zainstalowało otrzymany z Urzędu Miejskiego w Zabrzu sprzęt (komputer, laptop, drukarkę, czytnik kart oraz oprogramowanie komputerowe) niezbędny do pracy w systemie KSOD SEKAP.